

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. birželio 21 d.
(OR. en)

10416/19

SOC 496
EMPL 384
ECOFIN 649
EDUC 328
SAN 310
GENDER 30
ANTIDISCRIM 20

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: Gerovės ekonomika
- Orientacinis pranešimas (ministrų debatams)

Rengiantis 2019 m. liepos 8 d. EPSCO tarybos posėdžiui, delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas orientacinis pranešimas.

Gerovės ekonomika

Europos horizonte – didžiuliai iššūkiai ir galimybės, susiję su pokyčiais dėl globalizacijos, klimato kaitos, technologinės plėtros, naujų darbo formų ir demografinių pokyčių dėl ilgesnės tikėtinos gyvenimo trukmės ir mažo gimstamumo. Šame kontekste atsparumas ir gebėjimas greitai prisitaikyti prie pokyčių visuose visuomenės lygmenyse, įskaitant valdžios ir verslo sektorius, yra kaip niekad svarbūs.

Siekdami reaguoti į šias permainas ir užtikrinti tvarų ir integracinį augimą sparčiai kintančioje aplinkoje, turime propaguoti Europos socialinį modelį, įgalėjantį visus žmones. Tai mūsų lyginamasis pranašumas vis didėjant konkurencijai pasaulyje. ES turėtų siekti būti konkurencingiausia ir socialiai sanglaudžiausia ekonomika pasaulyje.

Debatai dėl socialinio ES aspekto vyksta jau ne vienus metus.. EPSCO ministrai plačiai sutaria dėl socialinio ES aspekto svarbos ir poreikio sustiprinti jo vaidmenį diskusijose dėl ES politikos, be kita ko, semestro kontekste. Vis dėlto kartais socialinis aspektas vis dar atrodo kiek antraeilis kitų ES politikos sričių atžvilgiu.

Europos Komisija pradėjo daug svarbių iniciatyvų, kuriomis puoselėjamas socialinis aspektas; svarbiausia iš jų – Europos socialinių teisių ramstis. Ši iniciatyva buvo svarbus orientyras suteikiant socialiniam aspektui svarbesnę vietą ES politikos darbotvarkėje ir glaudžiau susiejant ekonominį ir socialinį aspektus. Pirmininkaujanti Suomija nori tęsti ir gilinti Europos socialinių teisių ramsčiu inicijuotą diskusiją ir ketina išsamiai nagrinėti gerovės ekonomikos klausimą ir vienas kitą sustiprinančių žmogaus gerovės ir tvaraus ekonomikos augimo tarpusavio sąsajas.

ES *raison d'être*, kaip įtvirtinta Sutartyje, yra užtikrinti pagarbą žmogaus orumui ir skatinti jos žmonių gerovę.

Žmonių gerovė ir tvarus ekonomikos augimas nėra vienas kitam prieštaraujantys tikslai. EBPO atliko išsamų tyrimą gerovės ekonomikos tema¹, kuriame parodoma, kad žmonių gerovė ir tvarus ekonomikos augimas vienas kitą sustiprina. Gerovės skatinimas, taip pat ligų ir socialinės atskirties prevencija yra ne tik itin svarbūs žvelgiant iš žmogiškosios perspektyvos, bet ir itin reikšmingi aspektai mažinant būsimas viešąsias išlaidas, didinant našumą ir ilginant darbingo amžiaus trukmę. Žmonių gerovė yra pati savaime vertybė, tačiau ji labai svarbi ir ekonomikai. Tai yra esminė tezė, kuria grindžiama gerovės ekonomika.

Gerovės ekonomika – plati sąvoka, apimanti socialinės, užimtumo, lyčių lygybės ir sveikatos bei su švietimu susijusios politikos priemonės. Ja pabrėžiama horizontaliojo požiūrio svarba. Panaikinti fragmentaciją pasitelkus įvairių sektorių bendradarbiavimą yra itin svarbu, kad visapusiškai atsiskleistų gerovės ekonomikos potencialas. Bendradarbiaujant sustiprinama žinių bazė, užtikrinama sinergija ir atskleidžiamas neišnaudotas potencialas – visa tai būtina panaudoti siekiant kuo labiau padidinti ilgalaikį politikos sprendimų poveikį.

Priemonių, kuriomis remiama gerovė ir didesnės socioekonominės galimybės, poveikis gali pasireikšti po gana ilgo laikotarpio, o jų indėlį į ekonomiką dažnai sunku tiksliai apskaičiuoti. Todėl yra sudėtinga investicijas į gerovę įtraukti į fiskalinę politiką, ypač ekonominio nuosmukio metu. Tačiau tai gali padaryti didelį neigiamą persiduodantį poveikį ir pabloginti ekonomikos pagrindus.

BVP yra naudingas siekiant išmatuoti rinkos produkciją ir pateikti orientacinį ekonomikos padėties vaizdą tam tikru metu, tačiau jis neatskleidžia išsamaus žmonių gerovės vaizdo. Įrodymais pagrįsto politikos formavimo tikslais reikia naudotis plačiu rodiklių ir išsamių poveikio vertinimų rinkiniu, taip pat žvelgti iš ilgalaikės perspektyvos.

¹ EBPO santrauka, pateikta dok. ST 10414/19, ir EBPO informacinis dokumentas, pateiktas dok. 10414/19 ADD 1.

Gerovės ekonomika yra požiūris, kuriuo:

- *pagerinamas mūsų supratimas apie tai, kaip žmonių gerovė skatina našumą, kuria ekonomikos augimą, didina užimtumą ir fiskalinį tvarumą;*
- *akcentuojama išsamių poveikio vertinimų svarba užtikrinant, kad būtų įvertinta, kaip teisėkūros ir politikos priemonės veikia žmonių gerovę;*
- *akcentuojama pačios gerovės vertė ir tai, kad ji yra visuomenės atsparumo ir stabilumo šaltinis, taip pat naudingas verslui ir pritraukiantis investicijas.*

Gerovės ekonomikai nebūtinai naujos kompetencijos ar naujos ES struktūros; veikiau reikia geriau pasinaudoti jau esamomis. Ja pabrėžiama, kad svarbu daryti pažangą srityse, kuriose ES turi įgaliojimus, pavyzdžiui, darbuotojų saugos ir sveikatos, taip pat lyčių lygybės srityse.

Be šios tiesioginės kompetencijos, ES įvairiais būdais daro poveikį savo žmonių gerovei. Poveikis daromas kitų politikos sektorių teisės aktais, įgyvendinant Europos semestrą, kuris susijęs su ekonomikos, užimtumo, socialine ir sveikatos politika, taip pat geriausios praktikos propagavimu ir keitimusi ja. Žmonių gerovė daro didelį tarpvalstybinį persiduodantį poveikį ne tik augimo, bet ir ekonominio ir visuomenės stabilumo požiūriu, todėl ji yra itin svarbi ES ateičiai. Iš tiesų, jeigu ES nepadidins savo žmonių gerovės, ji neteks visuomenės paramos.

Vienas iš didžiausių iššūkių ES – besiformuojanti nelygybė valstybėse narėse. Dėl nelygybės netenkama daug žmogiškojo ir ekonominio potencialo tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis. Didesnės į viršų nukreipto socialinio judumo galimybės palaiko didėjančią ekonominę ir socialinę konvergenciją, o tai ES yra būtina.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma apsvarstyti šiuos klausimus:

- 1) Koks jūsų požiūris į gerovės ekonomikos, kaip vienos iš politikos formavimo ir sprendimų priėmimo gairių, stiprinimą?
 - 2) Kokiu būdu turėtų būti plėtojama ES politikos formavimas ir sprendimų priėmimas, kad būtų sustiprinta ekonomikos politikos ir gerovės politikos sąsaja?
 - 3) Gerovės ekonomikos principų stiprinimas visoje ES yra ilgalaikis tikslas. Kokie turėtų būti pirmieji žingsniai?
-